



Opplegg for 3. - 4. trinn

Vi har gratis pedagogiske opplegg for barnehage, skole og universitet/høyskole. Disse gjennomføres enten hos oss på Ilene, eller vi kan ta med oppleggene ut til din skole. Oppleggene på Ilene gjennomføres hovedsakelig fra midten av april og ut oktober.

Fra Kunnskapsløftet 2020, Overordnet del: «Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet.»

Oppleggene under passer spesielt godt inn i det tverrfaglige temaet «Bærekraft».



Innhold

Viktig informasjon.....	1
Om oppleggene.....	2
Spørsmål og bestilling	2
Energikjede i naturen.....	2
Våtmark og trekkfugler	3
Nyhet: Fugl, form og farge – pilotklasser ønskes.....	4
Nyhet: Flaggermus – pilotklasser ønskes.....	4
Nyhet: Nærnatur og biologisk mangfold – pilotklasser ønskes.....	5
Lån av senteret og hage:.....	6
Selvbetjente aktiviteter.....	6

Viktig informasjon

- Oppleggene krever aktiv deltagelse av lærerne. Det forventes at lærerne hjelper til med organisering og sørger for ro og orden blant elevene. Lærerne har også ansvaret for sikkerheten til elevene.
- Det er behov for minst to deltagende lærere i de fleste oppleggene. Klassen deles i to grupper, hvor den ene har aktiviteter med naturveileder og den andre med lærer. Det er behov for deltagende lærere på begge gruppene. Elevgruppene bytter aktiviteter halvveis.
- Vi oppholder oss hovedsakelig utendørs. Husk å kle dere godt, det er ofte ekstra kaldt på Ilene!

Om oppleggene

- Oppleggene er tilpasset grupper på opptil 30 elever, men større grupper kan mottas etter avtale.
- Varighet på oppleggene er oppgitt i beskrivelsene under, men kan tilpasses noe ved behov.
- Gruppene kan spise lunsj i hagen dersom det er ønskelig. Utegrill står til disposisjon.
- Dersom det er vanskelig for gruppen å komme seg til senteret, er det mulig for naturveileder å gjennomføre et utvalg av oppleggene på skolen.
- Oppleggene er tilpasset Kunnskapsløftet 2020.

Spørsmål og bestilling

For spørsmål, ta kontakt med naturveileder Cecilie: post@ilene.no eller telefon 975 28 181

For bestilling av opplegg, [fyll inn skjema her](#).

Energikjede i naturen

Dette lærer elevene:

- Ulike energikjeder/næringskretsløp i naturen
- Samspeillet mellom planter, planteetere, kjøttetere og nedbrytere

Aktivitetene:

Vi jobber med energi gjennom næringskjeder i naturen. Elevene blir kjent med planter, planteetere, kjøttetere og nedbrytere og ser at alt henger sammen med alt i et kretsløp. Klassen deles i to grupper, den ene gruppen jobber sammen med naturveileder, med ulike eksempler på kretsløp og forsøker å få artene plassert i riktig rekkefølge i kretsløpet. Sammenhengen forsterkes gjennom en sisten-lek hvor produsenter, konsumenter og nedbrytere sørger for at energien sirkulerer. Hva skjer hvis man ikke har nedbrytere med i spillet?

Den andre gruppen går med lærerne på «nedbryterjakt» i småskogen langs Grevestien på Ilene. Her må man lete under steiner og stokker for å finne levende eksempler på nedbrytere – sopp, meitemark, larver, åtseletende biller etc.

Gruppene bytter midtveis.

Forarbeid på skolen:

Det er fint om elevene har jobbet litt med energikjeder, produsenter, konsumenter og nedbrytere på forhånd.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Samtale om hva energi er, og utforske ulike energikjeder



Våtmark og trekkfugler

Dette lærer elevene:

- Hva er våtmark og ulike typer våtmark
- Hvorfor er våtmarkene så viktige som rasteplasser og næringsområder for trekkfugler
- Hva truer verdens våtmarker og dyra som lever i dem

Aktivitetene:

Dam, innsjø, strand og mudderflate. Det finnes så mange forskjellige typer våtmark rundt oss! Elevene blir kjent med et utvalg av våtmarkstypene og får innblikk i hvorfor våtmark er så viktig for trekkfuglene.

Sammen med naturveileder leker elevene trekkfugler. Det blir snart vinter i Norge og vi flyr fra våtmark til våtmark på vei til Afrika. Underveis får elevene oppleve hvordan det er å være trekkfugl som må fly over fjell og gjennom regn, unngå strømledninger, jegere og andre farer. Vi diskuterer hvordan mennesker påvirker fuglene, på godt og vondt. Til slutt synger vi våtmarks-sangen.

Opplegget kombineres med lærerstyrt tur til fugletårnet, med kikkerter og fugleplansjer.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Undre seg, stille spørsmål og lage hypoteser og utforske disse for å finne svar
- Utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området
- Utforske og sammenligne ulike dyre- og plantearters tilpasninger til miljø og levesteder og drøfte hvorfor noen arter dør ut



Nyhet: Fugl, form og farge – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Dele fugler inn i hovedgrupper basert på anatomi, hovedsakelig form på nebb og føtter
- Se sammenhengen mellom fuglenes anatomi og tilpasninger til levested og diett
- Bruke kikkert og observere dyr i sitt naturlige miljø

Aktivitetene:

I Ilene naturreservat er det registrert over 270 ulike fuglearter. Hvordan kan vi se forskjell på fuglene, og hva forteller utseendet til fuglen oss om hvordan de lever? Elevene bruker utstoppa fugler, bilder av fugler og modeller av nebb og bein for å undersøke hvilke miljøer fuglene er tilpasset og hva slags mat de passer best til å spise. Mange fugler ligner på hverandre og elevene må trene observasjonsevnene for å se hvilke detaljer som skiller dem. Og så må vi ta kikkerten fatt og se hvilke fugler som er på Ilene i dag!

Klassen deles i to og noen av aktivitetene er lærerstyrte.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Undre seg, stille spørsmål og lage hypoteser og utforske disse for å finne svar
- Utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området
- Utforske og sammenligne ulike dyre- og plantearters tilpasninger til miljø og levesteder og drøfte hvorfor noen arter dør ut



Nyhet: Flaggermus – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Hvordan lever flaggermus- hva spiser de, når jakter de og hvor er de om vinteren?
- Hvilke levesteder trenger flaggermus
- Hva truer flaggermus i dag

Aktivitetene:

Vi ser på utstoppede flaggermus og bilder av forskjellige flaggermus for å bli kjent med noen av artene. Gjennom lek og bevegelse lærer vi om hvordan flaggermusa lever. Flaggermus skiller seg ut ved å fly ute og jakte om natten og sove på dagen. I tillegg så sover de om vinteren og er bare aktive på sommeren. Vi leker flaggermus-versjonen av leken «Rødt lys» for å illustrere dette. Deretter tester vi treffsikkerheten ved å mate en kjempestor flaggermus-figur med leke-insekter.

Vi tar også et dypere dykk ned i hvor flaggermusa bor. Vi kartlegger naturområdet ved og rundt Ilene for å finne mulige levesteder for flaggermus. Samtidig samarbeider elevene om å skru sammen en flaggermuskasse som kan tas med tilbake til skolen. Slik kan vi hjelpe flaggermus i nærnaturen med å ha et sted å sove på sommeren. Det er nemlig ikke lett å være flaggermus – de er en av verdens mest truede dyregrupper. Dette illustreres i «Død eller levende» - et kortspill med ulike naturlige og menneskeskapt faktorer som spiller negativt og positivt inn på flaggermusenes miljø og tilværelse.

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- Undre seg, stille spørsmål og lage hypoteser og utforske disse for å finne svar
- Utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området
- Utforske og sammenligne ulike dyre- og plantearters tilpasninger til miljø og levesteder og drøfte hvorfor noen arter dør ut
- bruke håndverktøy og sammenføringsteknikker i tre, leire og tekstil på en miljøbevisst og trygg måte



Nyhet: Nærnatur og biologisk mangfold – pilotklasser ønskes

Dette lærer elevene:

- Hva som kjennetegner ulike typer natur
- Hvordan dyr er tilpasset naturtypen de lever i
- Måter å ta vare på naturen og bruke den på en bærekraftig måte

Vi begynner med å prate om natur og hva det egentlig er for noe. Det finnes mange forskjellige typer natur, men det er ikke alltid så lett å se variasjonen uten litt trening. I dette opplegget lærer elevene en enkel inndeling av natur og hva det er som gjør at noe natur er forskjellig fra en annen.

Hvordan er plantene og dyra tilpasset ulik natur? Vi bruker naturbingo/bildeorientering for å utforske området rundt Ilene. Ser vi elven, løvskogen, jordet og mudderflata? Da kan vi krysse av på arket.

Så utforsker vi nærområdet og lager «natur på boks»! Inndelt i grupper skal elevene ut og finne en liten bit av både planter, stein, jord, dyr og annet som utgjør naturen.

Vi avslutter med en bærekraft-stafett! Klarer lagene å velge ut lappene med beskrivelser av bærekraftige måter å bruke naturen på?

Varighet: cirka 2 timer

Kompetansemål:

- utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området
- utforske og sammenligne ulike dyre- og plantearters tilpasninger til miljø og levesteder og drøfte hvorfor noen arter dør ut



Lån av senteret og hage:

Skoler og barnehager kan benytte hagen, uteamfiet, utegrillen og fugletårnet gratis. Det er også mulig å låne nøkkel til toalettene, auditorium og møterom.

Vi låner ut kikkerter og fugleplansjer dersom man ønsker å benytte fugletårnet på egenhånd.

Vi ber om at alle besøk til senteret, inkludert bruk av fugletårnet eller senterets hage bestilles på forhånd.

Ta kontakt med naturveileder Cecilie for spørsmål eller bestilling: post@ilene.no

Selvbetjente aktiviteter

Senteret har utviklet flere selvbetjente aktiviteter for publikum. Aktivitetene kan også benyttes til lærerstyrt undervisning. Dersom dere ønsker å komme på egenhånd, må det likevel bestilles på forhånd, se over. På www.ilene.no/aktiviteter finner du aktivitetene natursti, naturkamp, turbingo m.m.